

Polikliniek maag-, darm en leverziekten

Locatie VUmc

Coloscopie

Onderzoek van de dikke darm en laxeren van de darm

Inhoud

Wat is een coloscopie?	3
Welke afwijkingen kunnen worden opgespoord?	4
Vorbereiding op een coloscopie	6
Medicijngebruik tijdens de voorbereiding op coloscopie	10
De coloscopie	11
Na de coloscopie	14

Wat is een coloscopie?

Een coloscopie is een inwendig onderzoek waarbij via de anus een soepele buigbare slang wordt ingebracht in de dikke darm, tot aan de overgang naar de dunne darm.

Het tipje van de coloscoop is voorzien van een piepkleine camera. Met een coloscopie kan de arts het slijmvlies van de dikke darm en het laatste stuk van de dunne darm bekijken.

Tijdens het onderzoek kan de arts kleine stukjes weefsel wegnemen (biopsie) voor verder onderzoek. Ook kunnen tijdens het onderzoek poliepen worden verwijderd.

Welke afwijkingen kunnen tijdens een coloscopie worden opgespoord?

Veel voorkomende afwijkingen die met een coloscopie kunnen worden opgespoord zijn:

Divertikel

Divertikels zijn kleine uitstulpingen van het slijmvlies door een zwakke plek in de spierlaag van de darm. Meestal geven deze geen klachten, behalve als ze ontstoken raken.

Ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

De ziekte van Crohn en colitis ulcerosa zijn chronische ontstekingsziekten van de darm. Hierbij is sprake van ontsteking van het slijmvlies van de darm met kleine zweertjes en abcessen die samengaan met ernstige diarree.

Poliepen

Poliepen zijn kleine, meestal goedaardige uitgroeisels van het dikkedarm- slijmvlies, die verspreid in de dikke darm kunnen voorkomen. Ze kunnen verschillende vormen hebben: plat, bol of gesteeld, als een paddenstoel. Poliepen variëren in grootte van enkele millimeters tot meerdere centimeters in doorsnede.

De meeste poliepen geven geen klachten. Sommige poliepen kunnen echter ontaarden en daarmee kwaadaardig worden. Dit is de reden dat poliepen tijdens een coloscopie zo veel mogelijk verwijderd worden.

Darmkanker

Kanker van de dikke darm en van de endeldarm komt vrij veel voor (bij ongeveer 11.000 mensen per jaar in Nederland). Wanneer tijdens een coloscopie een gezwel in de darmwand gezien wordt nemen we hier hapjes van (biopten). Deze biopten worden naar de patholoog opgestuurd, die een definitieve diagnose stelt.

Ook wordt zo snel mogelijk aanvullend onderzoek ingezet, zoals de CT scan, of MRI-onderzoek. De uitslag van deze onderzoeken wordt binnen een week met u besproken, en er wordt met u een behandelplan opgesteld.

Vorbereidingen voor een coloscopie

Om de dikke darm van binnen goed te kunnen bekijken is het belangrijk dat de darm goed schoon is. Wanneer de dikke darm van binnen nog vies is kan de arts belangrijke zaken missen en besluiten om het onderzoek op een ander moment, na een hernieuwde darmreiniging, opnieuw uit te voeren. Om de dikke darm goed schoon te krijgen zult u in de dagen voorafgaand aan het onderzoek maatregelen moeten nemen. De voor- bereiding bestaat uit:

- 1 Een vezelbeperkt dieet
- 2 Het gebruik van laxeermiddelen
- 3 Het gebruik van een darmreinigingsmiddel en veel drinken

1. Vezelbeperkt dieet:

Twee dagen voor het geplande onderzoek start u met het vezelbeperkt dieet. Dit betekent dat u bepaalde vezelrijke voedingsbestanddelen niet mag eten. Er zijn veel voedingsmiddelen die niet vezelrijk zijn en die u dus wel mag eten tijdens de voorbereiding. Hierna volgt een overzicht van voedingsmiddelen die u **niet** mag eten en een overzicht van voedingsmiddelen die u **wel** mag eten.

Wat mag u **niét** eten:

Volkoren graanproducten zoals: brood met zaden en volkorenbrood, volkoren- en meergranenpasta en zilvervliesrijst.

Vezelrijke groenten zoals: asperges, bleekselderij, zuurkool, snijbonen, sperziebonen, prei, doperwten, peulvruchten, taugé, maïs, champignons, tomaten, ui, knoflook, spinazie, andijvie, paprika's, rauwkost.

Bepaalde fruitsoorten zoals: sinaasappel, grapefruit, mandarijnen, kiwi's, bramen, druiven, aardbeien en gedroogde vruchten.

En verder: pinda's, noten en zaden.

Wat mag u wél eten:

Broodmaaltijden zoals: beschuit, wit- of lichtbruinbrood met margarine of boter.

Magere vleeswaren, een gekookt ei, hagelslag, chocoladepasta, honing, stroop en jam zonder pitjes.

Fruit zoals: zacht, rijp fruit of fruitconserven zonder pitjes, vezels of schil. Appelmoes, vruchtenmoes.

Warme maaltijden zoals: soep met stukjes vlees, vermicelli en/of soepballetjes (maar zonder groenten). Aardappelen, witte rijst, pasta, macaroni.

Licht gebraden mager vlees, vis of kip.

Gaar gekookte groente zoals: bietjes, bloemkool, broccoli, worteltjes.

Desserts zoals: vla, pudding, kwark of yoghurt.

2. Het gebruik van laxeermiddelen

Als u een recept heeft gekregen voor twee tabletten Bisacodyl® moet u deze 2 tabletten twee dagen voor het geplande onderzoek om 22.00 uur met een slokje water innemen.

Bisacodyl® heeft een laxerende werking. Als bijwerking kunnen darm- krampen ontstaan.

3. Het gebruik van een darmreinigingsmiddel

Naast het laxeermiddel heeft u ook een darmreinigingsmiddel gekregen. Meestal betreft dit Moviprep®.

Indien uw arts een ander middel voorschrijft dient u de folder die daarbij hoort te volgen. Bij inname van MoviPrep® wordt de ontlasting steeds dunner en uiteindelijk een licht gekleurde waterige vloeistof. Als u denkt dat de darm niet schoon is, neem dan bijtijds contact op met de polikliniek maag-, darm- en leverziekten.

Het telefoonnummer wordt verderop in deze brochure vermeld.

De bijsluiter die u van de apotheek heeft ontvangen hoeft u niet te gebruiken. De hierna volgende instructies vervangen deze bijsluiter volledig.

Instructie voor de bereiding van Moviprep®

U heeft twee verpakkingen gekregen met in iedere verpakking een zakje A en B (elke verpakking is goed voor 1 liter). U lost één zakje A en één zakje B samen op in 1 liter water.

Tips voor het innemen van MoviPrep®

Moviprep® is een zoutoplossing met toegevoegde smaakstoffen. Sommige mensen hebben moeite met het drinken van deze oplossing. Door de volgende tips te volgen kan het innemen van Moviprep® worden vergemakkelijkt:

- Drink het (ijs)koud uit de koelkast.
- Gebruik een rietje bij het drinken, zodat de vloeistof wat verder in de mond komt.
- Drink de eerste liter niet te snel, neem hier anderhalf uur de tijd voor.
- Om een nare smaak tegen te gaan, kunt u eventueel tussendoor kauwgom gebruiken.
- Tussendoor mag u een andere heldere vloeistof drinken: bouillon, koffie zonder melk, thee zonder melk of heldere vruchtensap.

Het tijdschema voor de inname van Moviprep is afhankelijk van het tijdstip waarop uw onderzoek gepland staat:

Uw coloscopie staat gepland vóór 10.00 uur**2 dagen voor het onderzoek**

- Vanaf 08.00 uur start u met het vezelbeperkt dieet dat u blijft volgen tot na de coloscopie.
- Om 22.00 uur neemt u twee tabletten Bisacodyl® in.

1 dag voor het onderzoek

- Rond 17.00 uur gebruikt u de laatste maaltijd, u mag hierna geen vast voedsel meer tot u nemen.
- Tussen 18.00 en 19.30 uur drinkt u de eerste liter Moviprep®.
- Tussen 19.30 en 21,30 uur drinkt u tenminste 1,5 liter heldere vloeistof (bouillon, koffie zonder melk, thee of sap).

Op de dag van het onderzoek

- Tussen 4.30 uur en 5.30 uur drinkt u een liter Moviprep®.
 - Tussen 5.30 uur en 6.30 uur drinkt u 1 liter heldere vloeistof (bouillon, koffie zonder melk, thee of sap).
-

U mag niets meer drinken vanaf 06.30 uur. Belangrijk is dat u minimaal 2 uur nuchter bent voor het onderzoek.

Uw coloscopie staat gepland ná 10.00 uur

2 dagen voor het onderzoek

- Vanaf 08.00 uur start u met het vezelbeperkt dieet dat u blijft volgen tot na de coloscopie.
- Om 22.00 uur neemt u twee tabletten Bisacodyl® in.

1 dag voor het onderzoek

- Rond 17.00 uur gebruikt u de laatste maaltijd, u mag hierna geen vast voedsel meer tot u nemen.
- Tussen 18.00 en 19.30 uur drinkt u de eerste liter Moviprep®.
- Tussen 19.30 en 22.30 uur drinkt u tenminste 1,5 liter heldere vloeistof (bouillon, koffie zonder melk, thee, sap of water).
- U mag nog steeds helder vloeibaar drinken als u dit wilt, morgenochtend vervolgt u het laxeerprogramma.

Op de dag van het onderzoek

- Tussen 06.00 en 07.00 uur drinkt u de tweede liter Moviprep®.
- Tussen 07.00 en 08.00 uur drinkt u tenminste 1,5 liter heldere vloeistof, bouillon, koffie zonder melk, thee of heldere vruchtensap).
- Uw laxeerprogramma is nu beëindigd.

Vanaf 08.00 uur mag u niets meer drinken.

Wanneer het voor u een groot bezwaar is om 's morgens 1 liter Moviprep® en een 1 ½ liter vloeistof te drinken kunt u er ook voor kiezen om de avond voor het onderzoek 1 ½ liter Moviprep® met tenminste 1 ½ liter vloeistof te drinken. De ochtend van het onderzoek drinkt u dan de resterende ½ liter Moviprep® en minimaal 1 liter heldere vloeistof. Wel bestaat dan een kans dat de darm minder schoon is!

Belangrijk is dat u minimaal 2 uur nuchter bent voor het onderzoek.

Wat te doen bij problemen met de voorbereiding

Ondervindt u problemen met het drinken van de vloeistof, bijvoorbeeld door misselijkheid of braken, neemt u dan tijdens kantooruren contact op met de polikliniek maag-, darm- en leverziekten.

Het telefoonnummer vindt u achter in deze brochure.

Kleding en waardevolle spullen

Voor het onderzoek is het prettig om een paar extra warme sokken en een verschoning mee te nemen. Sieraden en waardevolle spullen kunt u beter thuis laten, zodat ze niet verloren raken.

Medicijngebruik tijdens de voorbereiding voor coloscopie

Uw eigen medicijnen

Met een beperkt aantal medicijnen dient u voordat u de coloscopie ondergaat te stoppen of de dosering aan te passen. Dit geldt voor:

Bloedverduunners

Bij het gebruik van bloedverdunnende middelen, zoals Marcoumar of Sintrommitis, kan er een langdurige bloeding optreden wanneer tijdens de coloscopie een poliep wordt verwijderd. Als u bloedverduunners gebruikt, is het dus belangrijk dat u ons hier van tevoren over informeert. In het algemeen dienen deze medicijnen een week voor het onderzoek te worden gestaakt. Een andere bloedverdunner, namelijk Ascal (of Acetylsalicylzuur), kunt u doorgebruiken, omdat dit medicijn het risico op een nabloeding niet beïnvloedt.

Diabetesmedicijnen

Bent u diabetespatiënt, overleg dan met uw arts of en hoe u het gebruik van tabletten of de insulinedosering moet aanpassen. Als u insuline gebruikt proberen we het onderzoek in de ochtend te laten plaatsvinden. Wilt u wel uw eigen medicijnen mee nemen naar de polikliniek?

IJzertabletten

Als u ijzertabletten zoals Ferrogradumed of Ferrofumaraat gebruikt, moet u de inname zeven dagen voorafgaand aan het onderzoek stoppen, omdat anders de darm niet goed te reinigen is.

Overige medicijnen

In principe kunt u uw overige medicijnen gewoon innemen. Het is van belang dat de arts weet welke medicijnen u gebruikt. Daarom vragen we u om deze medicijnen van tevoren op de vragenlijst in te vullen.

De coloscopie

Gedurende het onderzoek wordt u begeleid door een arts en een verpleegkundige. Om u een indruk te geven wat u kunt verwachten volgt hieronder een beschrijving.

Sedatie

Omdat het onderzoek als onaangenaam kan worden ervaren kunt u pijn- stillers en rustgevende medicatie krijgen. Hierdoor wordt u wel wat slaperig, maar u bent niet volledig in slaap. Deze techniek wordt sedatie genoemd, in de volksmond 'een roesje'.

Het is niet zo dat u niets van het onderzoek zult merken. Desondanks vinden de meeste mensen het onderzoek op deze wijze goed te doen en niet te zeer belastend. De hoeveelheid pijnstillende en rustgevende medicatie wordt toegediend op geleide van de last die u ervaart. Door tijdens het onderzoek met u te praten en u goed in de gaten te houden met bewakingsapparatuur zorgen we er voor dat u niet te veel, maar ook niet te weinig medicatie krijgt.

Is sedatie veilig?

Sedatie is veilig, mits het wordt toegediend door getraind medisch personeel aan een patiënt die goed bewaakt wordt.

Bijwerkingen treden dan zelden op en er zijn medicijnen beschikbaar waarmee we zo nodig de sedatie ongedaan kunnen maken.

Wanneer u een ernstige hart of longaandoening heeft, kan de arts besluiten de sedatie aan te passen.

Begeleiding naar huis

De medicijnen die aan u toegediend worden bij de sedatie werken maar kort. Toch kunt u nog meerdere uren na het onderzoek slaperig zijn. Vaak kunt u zich dan niet meer herinneren wat er allemaal met u is besproken. De eerste 24 uur na het onderzoek

mag u daarom niet actief deelnemen aan het verkeer of machines bedienen. Wij raden u af om in de eerste 24 uur na het onderzoek belangrijke beslissingen te nemen.

Het is noodzakelijk dat iemand u na het onderzoek naar huis begeleidt. Uw begeleider mag niet bij de coloscopie aanwezig zijn.

Uitleg van de coloscopie

- U meldt zich op het afgesproken tijdstip op de poliklinische zorg- en leverziekten, receptie Q, (tweede etage van de polikliniek).
- De verpleegkundige haalt u op en begeleidt u naar de voorbereidingsruimte. Hier wordt nog wat informatie met u doorgenomen.
- U kleedt u van onderen uit en neemt plaats op een onderzoeksbed. Uw kleding blijft bij u onder het onderzoeksbed.
- De verpleegkundige brengt een infuusnaald aan in de arm. Door dit naaldje kan de sedatie gegeven worden.
- U wordt op het onderzoeksbed naar de behandelkamer gebracht. Hier meten wij de bloeddruk en krijgt u een knijpertje op een van uw vingers, waarmee tijdens het onderzoek uw hartslag en het zuurstofgehalte in uw bloed worden gecontroleerd.
- Wij vragen u om met opgetrokken knieën op uw linkerzij te gaan liggen. U krijgt dan via het infuusnaaldje de rustgevende en pijnstillende medicijnen.
- De arts brengt nu de coloscoop via de anus in de dikke darm en schuift deze voorzichtig op tot aan overgang naar de dunne darm. Wanneer de coloscoop een bocht in de darm maakt kan dit gevoelig zijn.
- Tijdens het onderzoek wordt wat lucht in de darm geblazen. Dit is noodzakelijk om de darm zich te laten ontplooien. Wel kan dit darmkrampen veroorzaken. Soms is dat wat pijnlijk. Als u een windje laat, zakt de pijn meestal af.
- Tijdens het onderzoek kunnen wij u vragen om van positie te veranderen, door bijvoorbeeld op uw rug of op de andere zij te draaien.
- Soms vraagt de arts aan de verpleegkundige om met de handen druk uit te oefenen op bepaalde plaatsen op uw buik. Dit gebeurt om de coloscoop wat tegendruk te geven zodat de bochten in de darm beter gepasseerd kunnen worden.
- Nadat het verste punt is bereikt trekt de arts de coloscoop langzaam terug.

- in deze fase vindt zorgvuldige inspectie en eventuele behandeling plaats. Deze fase is meestal ook niet meer pijnlijk en veel patiënten kijken mee op het beeldscherm.

Duur van de coloscopie

In verband met de planning wordt u verzocht om 45 minuten voor de afgesproken tijd op de afdeling aanwezig te zijn, zodat de nodige voorbereidingen getroffen kunnen worden.

De coloscopie zelf duurt ongeveer twintig tot dertig minuten.

Als er een behandeling wordt uitgevoerd, zoals het verwijderen van poliepen, kan het onderzoek langer duren.

Na afloop van de coloscopie wordt u teruggebracht naar de voorbereidings- kamer, waar u tenminste twee uur kunt herstellen.

Na twee uur mag u met uw begeleider naar huis. De uitslag van het onderzoek wordt aan u meegedeeld door de aanvragende arts, wij controleren daarom of u een vervolgspraak heeft met uw arts.

Complicaties

Een coloscopie is een veilig onderzoek. Toch treden soms (bij 1 op 500 onderzoeken) complicaties op. De belangrijkste complicaties zijn een bloeding of het ontstaan van een scheurtje in de darm. Sommige complicaties kunnen direct tijdens het onderzoek behandeld worden. Wanneer dat niet mogelijk is kunt u voor behandeling worden opgenomen in het ziekenhuis.

Na de coloscopie

Na afloop van het onderzoek wordt u naar de herstelkamer gebracht. Als u voldoende hersteld bent mag u na ongeveer twee uur met uw begeleider naar huis.

Wij serveren koffie en thee met een stukje ontbijtkoek. Als u wilt, mag u een broodmaaltijd meenemen naar de polikliniek.

Weer thuis

Na het onderzoek mag u weer alles eten en drinken zoals u dat gewend bent.

Door de darmvoorbereiding en het onderzoek kunt u last hebben van buikpijn, een veranderd ontlastingspatroon, of lucht in de darmen. Dit kan een paar dagen aanhouden.

Ook kan uw urine blauw/groenig verkleurd zijn. Dit komt door kleurstof die soms tijdens het onderzoek in de darm gebruikt wordt. Deze verkleuring is onschuldig en verdwijnt vanzelf.

Indien tijdens het onderzoek stukjes weefsel (biopten) of poliepen zijn weggenomen, kunt u de eerste tijd spoortjes bloed verliezen via de anus. Als u na afloop van het onderzoek thuis klachten krijgt van acute buikpijn, bloedverlies bij de ontlasting, of hoge koorts, neemt u dan direct contact op met het ziekenhuis.

Tijdens kantooruren met de polikliniek maag-, darm en leverziekten: telefoon (020) 444 1125.

Buiten kantooruren met de afdeling spoedeisende hulp, telefoon: (020) 444 3636, vraagt u dan naar de dienstdoende maag-, darm- leverarts, deze zal u adviseren hoe te handelen.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen, dan kunt u deze gerust stellen aan de medewerkers van de polikliniek maag-, darm- en leverziekten.

Tot slot volgt hier nog een schematisch overzicht van uw afspraken:

Activiteit	Datum	Tijdstip
Stop inname van ijzermedicatie, (7 dagen tevoren)		: uur
Stop inname bloedverduunners, (7 dagen tevoren)		: uur
Start vezelbeperkt dieet		: uur
Inname van twee tabletten Bisacodyl		: uur
Inname van 1 liter Moviprep en 1 liter heldere vloeistof		: uur
Tweede inname van 1 liter Moviprep en 1,5 liter heldere vloeistof		: uur
Tijdstip van aanmelden op de polikliniek		: uur
Tijdstip van coloscopie		: uur